

«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ Սովորողների մեջ արժեքային համակարգի
ձևավորումը առարկայի դասավանդման ընթացքում

Առարկան՝ Կենսաբանություն

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Անահիտ Նիսանյան

Ուսումնական հաստատություն՝ Լոռու մարզ, Աքորու միջնակարգ դպրոց

ԵՐԵՎԱՆ 2023

Բովանդակություն

1. Ներածություն.....	2
2. Գրական ակնարկ.....	5
3. Բարոյական դաստիարակության մեթոդները կենսաբանության 7-12-րդ դասարանների ծրագրում.....	10
4. Հետազոտության ընթացքը.....	12
5. Վերլուծություն.....	15
6. Գրականության ցանկ.....	17
7. Հավելված.....	18

Ներածություն

Թեմայի արդիականությունը: ' << Արժեհամակարգ >> հասկացությունը մանկավարժական գիտության մեջ ըմբռնվում է բավականին լայն շառավիղով: Առավել ընդունված է այն ընկալումը, որ արժեհամակարգը մարդու բարոյական, գեղագիտական, հոգևոր, իմացական, մշակույթային և էթիկական արժեքների համախումբն է, որն անհրաժեշտ է անձի ներդաշնակ, բազմկողմանի ձևավորման և զարգացման համար: Արժեքների թվարկված համախմբերից որևէ մեկին գերապատվություն տալը կնշանակեր ոչ մանկավարժական մոտեցում խնդրին: Արժեհամակարգը լիակատար է և համեմատաբար ավարտուն բոլոր ներառված համախմբերի ներդաշնակ փոխլրացման պայմաններում: Ահա թե ինչու <<արժեհամակարգ >> հասկացությունը նաև զուրկ է խիստ որոշակի ստուգությունից: Արժեհամարգի ձևավորման և նրա հարաբերական կայունության ապահովման համար հանրակրթության բնագավառում կարևոր և անփոխարինելի նշանակություն ունեն բոլոր ուսումնական առարկաները, որոնց թվում, այնուամենայնիվ արժեքների ձևավորման առումով չափազանց մեծ է բնագիտական ոլորտի ուսումնական առարկաների դերը: Մասնավորապես անգնահատելի է կենսաբանության դերը:

Կենսաբանության ուսուցչի առջև դրված բարոյական դաստիարակության **խնդիրները** հետևյալն են.

- սովորեցնել սովորողներին հասկանալ բնությունը:
- դաստիարակել նրա հետ շփվելու անհրաժեշտությունը:

Կենսաբանության դասավանդման գործընթացում սովորողների բարոյական դաստիարակությունը առարկայի կրթական գործընթացի կարևոր մասն է: Այն նշվում է կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկայի բոլոր ժամանակակից դասագրքերում:

Հետազոտական աշխատանքս անց եմ կացրել 9-րդ դասարանի կենսաբանության դասերին: Փորձել եմ մեկ օրինակով ցույց տալ աշակերտների մոտ արժեքային համակարգի ձևավորման առանձնահատկությունները: Իրականում կենսաբանությունը լինելով բնական գիտություն մեծ կապ ունի բնության հետ ու անչափ մեծ են յուրաքանչյուր դասում արժեքները:

Հետազոտական աշխատանքիս հիմնական հարցադրումը՝

«Ինչպե՞ս խթանել հարցադրումների մեթոդի կիրառությամբ աշակերտների մոտ արժեքային համակարգի ձևավորումը կենսաբանություն առարկայի դասերին»:

Հետազոտականիս մի բաժնում փորձել եմ առանձնացնել կենսաբանության դասի կարևոր արժեքները, որոնք պետք է աշակերտի մոտ ձևավորել:

Հետազոտական աշխատանքն իրականացրել եմ հիմնական շեշտը դնելով մոտիվացիոն հարցադրումների մեթոդի կիրառման վրա: Փորձել եմ առավել ցայտուն ներկայացնել դասի խթանման փուլում տրվող մոտիվացիոն հարցերի կարևորությունը և ձևակերպման հիմնական սկզբունքները, որը կարծում եմ դասի արդյունավետության բարձրացման կարևոր պայմաններից է:

Թեմայում ներառել եմ նաև հանրակրթական պետական չափորոշչի և ծրագրի հիմնական պահանջվող արժեքային համակարգի ձևավորման վերջնարդյունքները միջին և ավագ դպրոցի շրջանավարտի համար:

Հետազոտական աշխատանքի **նպատակն** է դասի տարբեր փուլերում իրականացված հարցադրումների մեթոդի կիրառությամբ գտնել աշակերտի մոտիվացիան խթանող ուղիներ: Ցույց տալ կենսաբանության դպրոցական դասանյութի տարբեր բաժիններում արժեհամակարգի ձևավորման անհրաժեշտությունը՝ բնության նկատմամբ հոգատար քաղաքացի ձևավորելու գործում:

Դիտարկենք կենսաբանության դասավանդման արդյունքներին ներկայացվող պահանջները՝ համաձայն հանրակրթական պետական չափորոշչի՝ կենսաբանության դասավանդման բարոյական դաստիարակության առումով:

- վայրի բնության հետ վարվելու հիմնական սկզբունքների և կանոնների իմացություն.
- առողջ ապրելակերպի հիմունքների և առողջության պահպանման տեխնոլոգիաների իմացություն.

- շրջակա միջավայրի վրա մարդու ազդեցության հետևանքների բարոյական և էթիկական գնահատում.
- շրջակա միջավայրի վրա մարդու ազդեցության հետևանքների բարոյական և էթիկական գնահատում.
- խոսքի միջոցները համարժեք օգտագործելու կարողություն՝ սեփական դիրքորոշումը քննարկելու և փաստարկելու, տարբեր տեսակետներ համեմատելու, սեփական տեսակետը վիճելու և պաշտպանելու, խմբում որպես գործունեության գործընկեր և որպես առաջնորդ աշխատելու կարողություն.

2. Գրական ակնարկ

«Կենսաբանություն» առարկայի կրթական գործառույթն իրականացվում է հանրակրթական դպրոցում սովորողների ուսուցման ընդհանուր համակարգում: Աշխարհայացքի ձևավորումը բարդ գործընթաց է, որը տեղի է ունենում մարդու ողջ կյանքի ընթացքում (հատկապես ինտենսիվորեն դպրոցական տարիներին՝ գիտության հիմունքների և հասարակական կյանքի փորձի համակարգված տիրապետման շրջանում): Մինևույն ժամանակ, աշխարհայացքի ձևավորումը որոշվում է առաջին հերթին դպրոցում ակադեմիական առարկաների բովանդակությամբ:

Կենսաբանությունը որպես բնության առաջատար գիտություններից մեկի դերը աշխարհայացքի ձևավորման գործում հսկայական է, հետևաբար դպրոցական առարկայի բովանդակությունը, ինչպես նաև դրա ուսումնասիրման մեթոդները, ձևերն ու միջոցները ուղղված են կրթության իրականացմանը: Սովորողների մեջ նյութապաշտական աշխարհայացքի մասին:

Գիտելիքների բարդ կազմը թույլ է տալիս դիտարկել մարմինը որպես ամբողջություն և շրջակա միջավայրի հետ կապված. գնահատել բույսերի նշանակությունը և բուսական աշխարհի ողջ բազմազանությունը բնության մեջ, նրա զարգանալու ունակությունը:

Կենսաբանության ուսումնասիրության սկզբից երեխաները կապված են իրենց շրջապատող աշխարհի, բնության մասին տեսակետների գիտական համակարգին, նրանք դնում են նյութապաշտական աշխարհայացքի հիմքերը:

Կենդանաբանության ուսումնասիրությունը սովորողների համար բացահայտում է կենդանական աշխարհի բազմազանությունը՝ կապված գոյության պայմանների հետ (սկսած նախակենդանիներից և վերջացրած կաթնասուններից):

Կենդանիների տեսակների և դասերի օրինակով դիտարկվում են օրգանիզմների բարդ հատկությունները, մորֆոլոգիայի, անատոմիայի, ֆիզիոլոգիայի, էկոլոգիայի տարրերը, պարզաբանվում է կենդանիների դերը

բնության մեջ և նրանց նշանակությունը մարդու համար: Այս ամբողջ տեղեկատվությունը խորացնում է դպրոցականների պատկերացումներն ու պատկերացումները կենդանի օրգանիզմի, նրա ամբողջականության, կառուցվածքի և հատկությունների, կենսապայմաններին հարմարվողականության և բնության մեջ դերի մասին:

Նման կենդանաբանական նյութը, ինչպես բույսերի մասին դասընթացը, պատկերացում է կազմում կենդանի էակների գոյության իրականության, կենդանին էակների բնութագրերի, ինչպես նաև բույսերի համեմատ կենդանիների եզակիության, արտաքին միջավայրից երկուսի կախվածության մասին:

Նմանապես, մարդու մասին դասընթացի նյութերը խորացնում են կենդանի օրգանիզմների հատկությունների մասին գիտական գիտելիքները: Բայց այս դասընթացում ուսանողները սովորում են ոչ միայն մարդու մարմնի կենսաբանական հատկությունները, այլև նրա սոցիալական առանձնահատկությունները: Բացի այդ, մի շարք օրգան համակարգերի (մարսողական, շրջանառու, շնչառական, նյարդային և այլն) օրինակով մարդու մարմնի հատկությունները ուսումնասիրելիս ուշադրություն է դարձվում մարդու էվոլյուցիոն առաջընթացին այլ կենդանիների համեմատությամբ:

Դպրոցականների աշխարհայացքը դաստիարակելու համար նույնքան կարևոր է ընդհանուր կենսաբանության դասընթացի նյութը: Կենդանի բջջի հատկությունների, նրա ներբջջային կառուցվածքների, ԴՆԹ-ի հատկությունների, կենսասինթեզի մեխանիզմների, ժառանգականության օրենքների, փոփոխականության պատճառների, բնական ընտրության, շրջակա միջավայրին օրգանիզմների հարմարվողականության քննարկում, էվոլյուցիոն գիշատչի և որսի, մակաբույծի և հյուրընկալողի զարգացումը, կյանքի ծագման թեմայի ուսումնասիրությունը, մարդածինությունը, կյանքի կազմակերպման կառուցվածքային մակարդակները. այս ամենը սովորողների մոտ զարգացնում է նյութապաշտական աշխարհայացքը:

Կյանքի ձևերի բազմազանության, ընդհանուր կենսաբանական օրինաչափությունների և դրանց պատճառահետևանքային կապերի վերաբերյալ լայնածավալ փաստական նյութերը նույնպես նպաստում են կենսաբանության դասընթացի աշխարհայացքի ձևավորմանը: Ավելին, այս ընդհանուր կենսաբանական գաղափարներն ու հասկացությունները մատչելի ձևով ներառված են դպրոցական կենսաբանության բոլոր դասընթացներում: Այսպիսով, իրագործվում է Բ.Է.Ռայկովի վաղուց արտահայտած միտքը. Նա գրել է. «Աշակերտը, անշուշտ, պետք է ստանատարրական, բայց միանգամայն ամբողջական աշխարհայացք կառուցելու համարհարմար սինթեզ: Չի կարելի այս սինթեզը շատ հեռու տեղափոխել ավագ դասարաններին՝ հետապնդելով դրա կառուցման խորությունն ու գիտական բնույթը... Յուրաքանչյուր դար պետք է ունենա իր սինթեզը, որը փոփոխվում, ընդլայնվում և խորանում է հաջորդ փուլում:

Կենսաբանության դասավանդման առարկայական արդյունքներ.

1. Ճանաչողական (ինտելեկտուալ) ոլորտում.

- ծաղկող բույսի օրգանների կենդանի առարկաների և աղյուսակների, կենդանիներ օրգանների և համակարգերի տարբերակում. տարբեր ստորաբաժանումների բույսեր, որոշակի տեսակների և դասերի կենդանիներ, ամենատարածված բույսերը և ընտանի կենդանիները. ուտելի կթունավոր սունկ, մարդկանց համար վտանգավոր բույսեր և կենդանիներ
- բույսերի, կենդանիների, բակտերիաների, սնկերի և վիրուսների կողմից առաջացած հիվանդությունների կանխարգելման միջոցառումներին համապատասխանությունը.
- կենսաբանության դերի բացատրությունը մարդկանց գործնական գործունեության մեջ. մարդու տեղը և դերը բնության մեջ. հարազատություն, բույսերի և կենդանիների ընդհանուր ծագում և էվոլյուցիա. տարբեր օրգանիզմների դերը մարդու կյանքում. կենսաբանական բազմազանության կարևորությունը կենսոլորտի պահպանման համար. ժառանգականության և փոփոխականության մեխանիզմներ, մարդկանց մոտ ժառանգական հիվանդությունների դրսևորումներ, տեսակավորում և ֆիլոնես
- շրջակա միջավայրի պաշտպանության անհրաժեշտության ապացույցների տրամադրում.

2. Արժեքային ուղղվածություն ունեցող ոլորտում.

- կողմնորոշում ճանաչողական արժեքների համակարգում. տարբեր աղբյուրներից ստացված կենդանի օրգանիզմների մասին տեղեկատվության գնահատում. բնության մեջ մարդու գործունեության հետևանքները.
- վայրի բնության հետ առնչության հիմնական սկզբունքների և կանոնների պահպանում.
- կողմնորոշում բարոյական նորմերի և արժեքների համակարգում վայրի բնության օբյեկտների նկատմամբ (կյանքի բարձր արժեքի ճանաչում իր բոլոր դրսևորումներով, էկոլոգիական գիտակցություն, հուզական և արժեքային վերաբերմունք վայրի բնության օբյեկտների նկատմամբ).
- վայրի բնության հետ կապված իրենց գործողություններում և արարքներում թիրախային և իմաստային վերաբերմունքի ընտրությունը:
- կողմնորոշում բարոյական նորմերի և արժեքների համակարգում սեփական առողջության և այլ մարդկանց առողջության հետ կապված.

- թիրախային և իմաստային վերաբերմունքի վերլուծություն և գնահատում իրենց գործողություններում և գործողություններում՝ կապված իրենց և նրանց շրջապատի առողջության հետ. ռիսկի գործոնների ազդեցության հետևանքները մարդու առողջության վրա.

- բնության մեջ մարդու գործունեության հետևանքների վերլուծություն և գնահատում
3. Ֆիզիկական գործունեության ոլորտում.

- առաջին օգնության տեխնիկայի օգտագործումը թունավոր սնկով, թունավոր բույսերով, կենդանիների խայթոցներով.
- մշակովի բույսերի, ընտանի կենդանիների մշակում և վերարտադրություն.4.
Գեղագիտական ոլորտում.
- կարևորելով վայրի բնության և մարդու մարմնի գեղագիտական արժանիքները.
- տիրապետում է վայրի բնության օբյեկտները գեղագիտական տեսանկյունից գնահատելու կարողությանը [4, 6].

Դիտարկենք դպրոցական կենսաբանության բովանդակության հնարավորությունները բարոյական դաստիարակության խնդիրների իրականացման համար:

Բարոյական դաստիարակության մեթոդները կենսաբանության 7-12-րդ դասարանների ուսումնական ծրագրի բաժիններում

Թեմա (գլուխ)	Բովանդակության խնդիրներ	Բարոյականության մեթոդներ կրթություն
Ընդհանուր ծանոթություն բույսերի հետ	Բույսերի արժեքը մարդկանց համար, դիտարկվում են բույսերի ծագումը, մարդու ազդեցությունը նրանց աճի և զարգացման վրա	Պատմություն բույսերի դերի, նրանց կենսագործունեության վրա մարդու ազդեցության մասին
Բույսերի սիստեմատիկա հասկացությունը	Տեսակների կազմի բազմազանության դիտարկում; բարոյական վերաբերմունք բույսերի նկատմամբ; կարևորություն մարդու և բնության համար ընդհանրապես:	Պատմություններ հազվագյուտ բույսերի մասին, զրույց բնության և մարդու կյանքում բույսերի դերի մասին; հազվագյուտ և անհետացող բուսատեսակների պատկերների ցուցադրում, բուսատեսակների բազմազանության տեսահոլովակներ
Կանաչ բույսերի տիեզերական դերը	Բույսերի տեսակների պահպանման ուսումնասիրություն	Զրույց կարմիր գրքի բույսերի մասին, տեսահոլովակի ցուցադրում
Բույսերի աճի և զարգացման կախվածությունը շրջակա միջավայրի պայմաններից	Բույսերի էկոլոգիական դերը երկրի վրա	Պատմություն բույսերի էկոլոգիական դերի մասին, զրույց շրջակա միջավայրի մասին, տեսահոլովակի ցուցադրում
Ընդհանուր տեղեկություններ կենդանիների աշխարհի մասին.	Մարդու ազդեցությունը կենդանիների վրա	Պատմություն, զրույց.
Ժառանգական փոփոխականություն	Առողջության պահպանման գործոն	Պատմություն օրգանիզմի նշանների և դրա տեսակների փոփոխականության մասին. գենետիկ օրինաչափություններ

Մարդու ժառանգական հիվանդություններ	Ժառանգական հիվանդությունների ուսումնասիրություն, բարոյական վերաբերմունք մուտացիաներով մարդկանց նկատմամբ	Զրույց գենետիկ մուտացիաների հետևանքով առաջացած հիվանդությունների մասին, պատմություն շեղումներ ունեցող մարդկանց նկատմամբ բարոյական վերաբերմունքի մասին
Երկրի վրա կյանքի պայմանները.	Հարգանք բոլոր բնակավայրերի նկատմամբ	Զրույց շրջակա միջավայրի աղտոտվածության մասին, տեսահոլովակներ ջրի, հող-օդի, հողի և օրգանիզմի շրջակա միջավայրի մասին
Շրջակա միջավայրի քիմիական աղտոտում	Շրջակա միջավայրի աղտոտում, մարդու ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա	Զրույց շրջակա միջավայրի աղտոտվածության մասին, պատմություն քիմիական աղտոտման վտանգների և հետևանքների մասին, տեսահոլովակ բնության վրա մարդու դրական ազդեցության մասին
Բնության ռացիոնալ օգտագործումը և դրա պաշտպանությունը	Բնության պաշտպանություն.	Զրույց բնության և նրա ռեսուրսների պատշաճ օգտագործման մասին, շրջակա միջավայրի պահպանության մասին տեսահոլովակի ցուցադրում

Հետազոտության ընթացք

Աշխատանքի նպատակն է ներկայացնել հարցադրումների այն ռազմավարությունները, որոնք կիրառվում են սովորողների գիտելիքները գնահատելու, ուսուցանվող նյութն ավելի խորն ըմբռնելու, քննադատական մտածողություն զարգացնելու, աշակերտների ներգրավվածության աստիճանը բարձրացնելու մոտիվացիան խթանելու համար: Ավելին, ճիշտ և դասի նպատակներից բխող հարցերի առաջադրումը կարող է հիմք հանդիսանալ նոր գաղափարների առաջացման, ավելի խորքային ուսումնասիրությունների համար: Ուսուցման արդյունավետության և սովորողների ներգրավվածության բարձրացման համար քննարկվել են հարցադրման մի քանի ռազմավարություններ:

Հարցադրումների մեթոդի կիրառումը դասավանդման գործընթացի կարևոր և բաղկացուցիչ մասն է կազմում: Հարցադրումների կիրառմամբ ոչ միայն կարելի է ստուգել նախկինում յուրացված գիտելիքների աստիճանը, խթանել վերլուծական մտածելակերպը, զարգացնել և ամրապնդել ձեռք բերվածը, այլ նաև բարձրացնել աշակերտների ներգրավվածության աստիճանը, որն էլ իր հերթին ազդում է ուսուցման որակի և արդյունավետության վրա: Ավելին, ճիշտ ձևով կազմված հարցերը, որոնք տրվում են հոգեբանորեն ապահով միջավայրում, խրախուսում են ստեղծագործական և քննադատական մտածելակերպի զարգացումը, ինչպես նաև բարձրացնում են աշակերտների ինքնավստահությունը: Եթե հարցը լսելուց հետո աշակերտները չեն արձագանքում համեմատաբար կարճ ժամանակահատվածում, ուսուցիչը հաճախ պետք է փորձի առաջ տանել գրույցը՝ կրկնելով, վերաձևակերպելով հարցը կամ դիմելով աշակերտներին:

Ավելի բարդ հարցերի դեպքում, որոնք պահանջում են բարդ կոգնիտիվ վերլուծություններ, հնարավոր է անհրաժեշտ լինի տրամադրել աշակերտներին 1-2 րոպե, նախքան պատասխանելը: Միայն է, երբ ուսուցիչը պատասխանում է իր իսկ հարցերին, և այդպիսի վարքագիծը արագորեն դառնում է ինքնախաբեության ձև: Արդյունքում աշակերտները զրկվում են հարցը «բռնելու» և իրենց սեփական պատասխանները ձևակերպելու հնարավորությունից, ինչը կարևոր գործընթաց է աշակերտների ներգրավվածությունը բարձրացնելու համար:

Անընդհատ պատասխանելով հարցերին աշակերտների փոխարեն, ուսուցիչը անուղղակիորեն «ասում է», որ նորմալ է, որ նրանք չեն պատասխանում հարցերին, քանի որ ուսուցիչի վերջո ինքը կպատասխանի:

Արդյունքում աշակերտների սովորելու և դասին մասնակցելու գործընթացը մասնակիորեն դադարեցվում է: Իրականացված հետազոտությունների շրջանակում պարզվել է, որ պատասխանին ավելի երկար սպասելով՝ գրանցում են հետևյալ հաջողությունները.

- Սովորողների պատասխաններն ընդարձակվում են:
- Ամբողջական նախադասություններ և վստահության ավելացում:
- Հայեցողական մտածողության դրսևորում:
- Ավելանում են սովորողի հարցերը և աշակերտների ակտիվությունը: Ուսուցիչները վերանայում են սովորողներից ունեցած ակնկալիքները:
- Անցում ուսուցչակենտրոն ուսուցումից սովորող-սովորող վարքի դրսևորումներին և ընդլայնում են հարցերի շրջանակը: Այսպիսով՝ ուսուցչի սպասման ժամանակի ավելացումն ստեղծում է այնպիսի մթնոլորտ, որը նպաստավոր է վերլուծակա և քննադատական մտածողության զարգացման գործում:

Փորձարարական դաս

Ես իմ հետազոտական աշխատանքը կատարել եմ Լոռու մարզի Աքորու միջնակարգ դպրոցի 9 - րդ դասարանում: Թեմայի նկարագրության մեջ առավել մանրամասնել եմ դասի մեջ եղած արժեքները, որը մենք փորձում ենք ձևավորել աշակերտների մեջ: Կենսաբանության դասի թեման՝ «Տեսակների անհետացման պատճառները: Կարմիր գիրք: Կենսաբազմազանության պահպանություն»:

Թեմայի նկարագրության մեջ առավել մանրամասնել եմ դասի մեջ եղած արժեքները, որը մենք փորձում ենք ձևավորել աշակերտների մեջ: Արժևորելով կենսաբազմազանության պահպանությունը որպես բնապահպանական կարևոր հիմնախնդիր: Նոր դասը սկսվեց տնային աշխատանքի ստուգումով, ինչին հաջորդեցին դասի հիմնական նպատակին առնչվող մոտիվացիոն հարցադրումները.

- Բնապահպանական միջոցառումների ի՞նչ ձևեր կան
- Ի՞նչ են արգելոցները և արգելավայրերը և ի՞նչ նպատակի են դրանք ծառայում
- Ի՞նչ է «Կարմիր գիրքը»:

Աշակերտները նախորդ դասարանների դասանյութից իրենց իմացածը ներկայացրին:

Դասի հիմնական մասը կազմակերպեցինք <համագործակցական > մեթոդով: Բաժանեցի 4 խմբի: Սովորողները ընթերցեցին տեքստը և յուրաքանչյուր խումբ իր համար առանձնացված հատվածից պատրաստեց պաստառ:

Ն ե ր կ ա յ ա ց ր ե ց ի ն ի ր ե ն ց պ ա ս տ ա ո ն ե ր ը և
թ վ ա ր կ ե ց ի ն մ ե կ - ե ր կ ո լ կ ա ր և ո ր ա ո ա ն ց ք ա յ ի ն
կ ե տ ե ր , ո ր ը ա ո կ ա է տ ե ք ս տ ո լ մ և կ ա տ ա ր ե ց ի ն ք
դ ա ս ի ա մ փ ո փ ո լ մ :

Վերլուծություն

Աշակերտների արժեքային համակարգի բարձրացնելու համար անցկացրի փորձարական դաս: Բարձր առաջադիմություն ունեցող երեխաները ավելի շուտ էին կարողանում կողմնորոշվել առաջադրանքները կատարելիս, քան մյուսները: Հաջորդ դասաժամերին անցկացնելով ինտերակտիվ դասեր, համադրելով գրավոր և բանավոր առաջադրանքները, հարցադրումների մեթոդը, զգացվեց, որ կա փոփոխություն և նկատելի էր առաջընթացը: Հենց երեխաները իրենք ասացին, որ նման հարցադրումները ավելի հասկանալի են իրենց համար: Վերլուծելով տրված առաջադրանքները եկա այն եզրակացության, որ առաջընթաց կա հետևյալ գործոններով.

1. Ինտերակտիվ առաջադրանքներ
2. Խմբային վերլուծություններ
3. Սոցիալական հմտությունների շեշտադրում
4. Անհատական հաշվետվություն
5. Համագործակցային խմբեր
6. Շերտավորված ուսուցում
7. Կանխագուշակումներ և այլն

Կենսաբանական գիտությունն ունի հսկայական սնուցող ուժ: Հետևաբար, անհրաժեշտ է ակտիվորեն օգտագործել կենսաբանական գիտելիք՝ արտաքին աշխարհին ծանոթանալու համար:

Բնապահպանական կրթությունը դպրոցականների ձևավորումն է հոգատար, զգույշ վերաբերմունք բնության և Երկրի ողջ կյանքի նկատմամբ, բնության մնայուն արժեքի ըմբռնման զարգացում, պատրաստակամություն բնական ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործում, մասնակցություն բնության պահպանմանը հարստությունը և ընդհանրապես կյանքը: Բնապահպանական կրթության հիմնական նպատակը անհատի և հասարակության էկոլոգիական մշակույթն է:

Էկոլոգիական մշակույթը ընդհանուր մշակույթի ամենակարևոր մասն է, դրսևորվելով հոգևոր կյանքում և արարքներում, սա անհատականության հատուկ որակ է գիտակցել կյանքի, բնության մնայուն արժեքը և ակտիվ լինել դրանց պաշտպանությունը:

Բնապահպանական կրթությունը հիմնված է բնապահպանական նոր համակարգի վրա արժեքներ՝ բնության բարոյական և էթիկական գնահատման փոփոխություն, մերժում մարդակենտրոնություն, բնապահպանական գիտելիքների, հմտությունների ձևավորում:

Դպրոցական առարկայի բնապահպանական նյութը բազմակողմանի է և ներառված է կենսաբանության բոլոր դասընթացները: Սա օգնում է ուսանողներին հասկանալ բնության ներդաշնակ էությունը, նրա գործելու մեխանիզմը և հասկանալ, թե որքան հեշտությամբ կարող են խաթարվել գոյություն ունեցող բնական հարաբերությունները:

Գրականության ցանկ

1. Հանրակրթական պետական չափորոշիչ/ կենսաբանության առարկայական չափորոշիչ
 2. Ինտերակտիվ ուսուցում համացանց
 3. Կենսաբանության մեթոդական ձեռնարկ 2008թ. Թանգամյան
 4. Կենսաբանության առարկայական դասագիրքեր
 5. Մանկավարժություն ամսագիր, թիվ 7 2011թ. Գայանե Մկրտչյան Էջ 44-46
6. Белов И.Г., Корчагина В.А. Уроки ботаники в 5-6 классе. – М.: Просвещение, 1974.
7. Бровкина Е.Т., Казьмина Н.И. Уроки зоологии. – М.: Просвещение, 1987.
 6. Бинас А.В., Маш Р.Д. и др. Биологический эксперимент в школе. – М.: Просвещение, 1996.
 7. Бруновт Е.П. и др. Методика обучения анатомии, физиологии и гигиене человека. –
8. М.: Просвещение, 1973.
 9. Васильева Е.М. и др. Эксперимент по физиологии растений в средней школе. – М.: Просвещение, 1978.
 10. Верзилин Н.М., Корсунская В.М. Общая методика преподавания биологии: учеб. пособие для студ. пед. Вузов. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1986.
 11. Воронин Л.Г, Маш Р.Д. Методика проведения опытов и наблюдений по анатомии, физиологии и гигиене человека. – М.: Просвещение, 1983.
 12. Гузеев В.В. Методы и организационные формы обучения.
 13. Зверев И.Д., Мягкова А.Н. Общая методика преподавания биологии в средней школе.
– М.: Просвещение, 1985.
-

Հավելված

ՊԼԱՆ

Առարկա	Կենսաբանություն
Դասարան և կիսամյակ	9-րդ դասարան
Թեմայի գլուխ և թեմա	Տեսակների անհետացման պատճառները: Կարմիր գիրք: Կենսաբազմազանության պահպանություն
Օգտագործվող նյութեր՝	1.Տ. Թանգամյան 2. Ջ. Սաֆարյան 3. Ցուցապաստառ
Ամբողջական պատկեր և դասին պատասկ	<p>Սովորողները արդեն գիտեն</p> <ul style="list-style-type: none"> • Տեսակների անհետացման պատճառները • Կենսաբազմազանության պահպանության անհրաժեշտությունը • Ծանոթ են Կարմիր գրքին <p>Այս դասի նպատակն է -Ներկայացնել հատուկ պահպանվող տարածքների կարևորությունը և տեսակները, բնութագրել ՀՀ ում հանդիպող հատուկ պահպանվող տարածքներն ու նրանց կենսաբազմազանությունը:</p>

	<p>Այսօրվա դասի գիտելիքները սովորողները կօգտագործեն հաջորդ դասերին - Տեսակների պահպանության համար կիրառվող մեթոդները նկարագրելիս Այս դասի թեման կապվում է իրական կյանքին հետևյալ կերպ</p> <p>Սովորողները կարժևորեն կենդանի օրգանիզմների պահպանությունը իրենց շրջապատում և ամենուր:</p>
<p>Վերջնարդյունքները</p>	<p>Աշակերտը կկարողանա.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Սահմանել հատուկ պահպանվող տարածքների հասկացությունը • Թվել հատուկ պահպանվող տարածքների տեսակները • Հիմնավորել հատուկ պահպանվող տարածքների դերը կենսաբազմազանության պահպանության գործում: • Ներկայ ցնել Հայաստանի հիմնական հատուկ պահպանվող տարածքները և դրանց կենսաբազմազանությունը
<p>Դասի ընթացք/ընտրված մեթոդ/ներ</p>	<p>Ներածություն</p> <p>1.Սկիզբ – Հարցադրումներ (7րոպե)</p> <p>2.Հիմնական մաս - Համագործակցական (33 րոպե)</p> <p>3.Ամփոփում - (5 րոպե)</p>

Ընտրված մեթոդներ	Համագործակցական
Տերմիններ	Արգելոց, արգելավայր, ազգային պարկ, Էրեբունի, Շիկահող արգելոց, Խոսրովի անտառ, Սևան, Դիլիջան, Արփի ազգային պարկեր
Տնային աշխատանք	Գրել տեղեկություններ էնդեմիկ, ռելիկտային և հազվագյուտ տեսակների մասին